

ЗАКОН О СТОЧАРСТВУ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом се уређују производња и узгој квалитетно-приплодне стоке, осјеменавање стоке, организација узгоја квалитетно-приплодне стоке, оспособљавање и истраживачки рад у области сточарства, трговина квалитетно-приплодном стоком, зоохигијенски услови држања стоке, производња и квалитет хране за животиње и производа животињског поријекла, надзор над спровођењем овог закона те друга питања важна за ефикасност и унапређење сточарства.

Одредбе овог закона односе се на узгој копитара, говеда, свиња, оваца, коза, живине, пчела и других врста стоке које имају привредни значај (у даљем тексту: домаће животиње).

Узгојем из става 1. овог члана подстиче се:

1. повећање ефикасности производње и узгоја домаћих животиња уз очување или побољшање њихове виталности,
2. повећање економичности сточарске производње,
3. побољшање квалитета сточарских производа,
4. очување генетске разноврсности домаћих животиња.

Члан 2.

Поједини појмови, у смислу овог закона имају сљедећа значења:

1. Сточарство је грана пољопривреде која се бави узгојем и држањем домаћих животиња за привредно искоришћавање;
2. Квалитетно-приплодна стока је уматичена или уписана домаћа животиња те матично јато живине и то:
 - уматичена животиња је домаћа животиња чисте расе уписана у матичну књигу, чији су родитељи, дједови и бабе уписани у матичну књигу исте расе;
 - уписана животиња је домаћа животиња чисте расе или крижанац познатих родитеља, уписана у узгојни регистар;
 - матично јато је јато чисте расе или хибрид уписан у главни регистар матичних јата;
3. Матица пчела је приплодна женка у пчелињем друштву;
4. Пчелиње друштво је рој пчела у кошници с припадајућим сањем, које се састоји од једне матице, радилица и трутова током производне сезоне;
5. Раса је скуп животиња исте врсте које због утицаја заједничког поријекла и прилагођености на једнаке услове живота имају карактеристичне расне ознаке како у морфолошком, тако и у физиолошком погледу, сигурно их преносе на потомство, а под утицајем измјењених услова живота могу их више или мање мијењати према жељи узгајивача;
6. Сој је скупина животиња унутар расе сличних насљедних особина;
7. Узгој стоке је систем генетских и зоотехничких поступака у изградњи производних особина животиње;
8. Стварање квалитетно-приплодне стоке је скуп узгојно-селекцијских поступака и мјера којима се изграђује генетски вриједна и у популацији натпросјечна животиња;
9. Узгојни програм је скуп селекцијских поступака којима се оставрује генетско унапређење појединих врста и раса стоке;

10. Испитивање производности је поступак утврђивања производних особина животиња, укључујући квалитет производа, а циљ је оцјена приплодне вриједности у усмјеравању технологије њиховог искоришћавања;

11. Приплодна вриједност је насљедни утицај животиње на генетску вриједност њених потомака;

12. Тестирање је поступак оцјене приплодне вриједности примјереним методама и технолошко-техничким поступцима;

13. Тест на властити раст и развој (перформанс тест) је поступак оцјене приплодне вриједности за особине раста и развоја тестиране јединке;

14. Тест по потомству (прогени тест) је поступак оцјене приплодних вриједности животиње на основу података о производним особинама потомака;

15. Контролни тест је поступак утврђивања резултата укрштаног узгоја;

16. Укрштање је парење животиња различитих раса, сојева и линија да би се добиле производно квалитетније животиње;

17. Лицензирање је узгојна мјера одабира и оцјене приплодњака за природни припуст;

18. Генетска манипулација је планско мијењање генома појединих животиња;

19. Генетски материјал је биолошки репродуктивни материјал (сјеме, јајне ћелије и оплођене јајне ћелије);

20. Генетска различитост је степен учесталости гена унутар врсте;

21. Хибрид је животиња добијена системским и планским поступцима укрштања;

22. Производна особина је важна и мјерљива привредна особина животиње;

23. Родовник је потврда о поријеклу и производним особинама (педигре) матичних животиња;

24. Потврда о поријеклу је исправа о поријеклу уписане животиње;

25. Агенција за узгој и селекцију у сточарству је управна организација чији је дјелокруг послова утврђен Законом о измјенама и допунама закона о министарствима и овим законом;

26. Агенција за пружање стручних услуга у пољопривреди је управна организација чији је дјелокруг послова утврђен Законом о измјенама и допунама закона о министарствима и овим законом;

27. Матична књига је књига коју води Агенција за узгој и селекцију у сточарству, удружење узгајивача и репроцентри (књига, попис, картотека, датотека, или неки други облик биљежења података), о матичним животињама из програма узгоја чисте расе, да би се те животиње могле идентификовати и да би се могло доказати поријекло и производне особине тих животиња;

28. Узгојни регистар је регистар који води Агенција за узгој и селекцију у сточарству, и удружење узгајивача (књига, попис, картотека, датотека или неки други облик биљежења података) о животињама из програма укрштања и одабраних животиња из популације, а да би се оне могле идентификовати те да би се могло доказати поријекло;

29. Централни регистар матичних грла јесте централни скуп свих података о квалитетним приплодним животињама у Републици Српској;

30. Централни регистар матичних јата јесте централни скуп свих података о матичним јатима Републике Српске;

31. Зоотехника је систем технолошко-техничких поступака у узгоју и искоришћавању животиња, а зоохигијенски услови су услови смјештаја и држања стоке;

32. Изворне расе су расе домаћих животиња створене на подручју Републике Српске;

33. Храна за животиње је кабаста и концентрована храна, смјесе и додаци;

34. Узгајивач је правно или физичко лице које је власник квалитетне приплодне животиње;

35. Удружење узгајивача је интересна група узгајивача, чији је основни циљ генетско унапређење домаћих животиња спровођењем узгојног програма;

36. Репроцентар је изоловано мјесто за производњу квалитетно-приплодне стоке и генетског материјала као и за контролисану и полуконтролисану оплодњу матица.

II - ПРОИЗВОДЊА И УЗГОЈ КВАЛИТЕТНО -ПРИПЛОДНЕ СТОКЕ

Члан 3.

Производња квалитетно-приплодне стоке у Републици Српској врши се према узгојним програмима за поједине врсте и расе домаћих животиња.

Узгојни програм одређује величину популације, узгојни циљ, узгојне методе, начине његовог успјешног спровођења и начине објаве резултата његовог спровођења.

Узгојне програме за Републику Српску из става 1. овог члана доноси Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) на приједлог Агенције за узгој и селекцију у сточарству.

Узгојне програме које доносе узгајивачи, удружења узгајивача и репроцентри у производњи квалитетно-приплодне стоке, морају бити усаглашени са узгојним програмом за Републику Српску.

Сагласност на узгојне програме из претходног става овог члана даје Министарство на приједлог Агенције за узгој и селекцију у сточарству.

Министарство ће дати сагласност за узгојни програм (из става 4. овог члана) ако:

- се може утврдити да ће се њиме остварити генетски напредак популације на којој ће се спроводити,
- се може утврдити да је довољно велика популација квалитетно-приплодне стоке на којој ће се спроводити,
- су осигуране стручне, техничке и организацијске претпоставке за спровођење узгојног програма,
- су у спровођењу узгојног програма укључени одговарајући стручњаци,
- је осигурано квалитетно вођење све прописане узгојне документације,
- се осигурава одржавање генетске варијабилности,
- су осигурани услови са спречавање парења у сродству осим у случају када је то узгојним програмом предвиђено.

Члан 4.

Узгајивачи, репроцентри, удружења узгајивача и Агенција за узгој и селекцију у сточарству воде матичне књиге и узгојни регистар за оне врсте и расе домаћих животиња за које спроводе узгојни програм.

Начин вођења матичних књига и узгојних регистара, те услове које треба задовољити да би домаћа животиња из става 1. овог члана била уписана у матичну књигу или узгојни регистар прописује Министарство.

Члан 5.

Квалитетно-приплодна грла требају бити трајно обиљежена и уписана у централни регистар матичних грла.

Матично јато живине води се у централном регистру матичних јата.

Начин уписа квалитетно-приплодних грла и јата у централни регистар прописује Министарство.

Члан 6.

Узгојем квалитетно-приплодне стоке могу се бавити узгајивачи (правна и физичка лица) који испуњавају услове и који су уписани у регистар узгајивача квалитетно-приплодне стоке.

Регистар узгајивача квалитетно-приплодне стоке води Агенција за узгој и селекцију у сточарству.

Садржај регистра и пријаве за упис из става 1. овог члана прописује Министарство.

Члан 7.

Производњу генетског материјала и пренос оплођених јајних ћелија могу обављати правна лица којима Министарство изда одобрење.

Одобрење за послове из става 1. овог члана могу добити правна лица која имају раднике одговарајуће стручне спреме, посједују објекте и опрему, те испуњавају прописане зоотехничке и ветеринарско-здравствене услове.

Правна лица која производе сјеме за вјештачко осјемењавање морају за добијање одобрења посједовати уз услове прописане ставом 2. овог члана и мушка квалитетно-пригодна грла.

Услове из става 2. овог члана прописује Министарство.

Члан 8.

Генетске манипулације могу обављати научне институције којима Министарство изда одобрење, за обављање те дјелатности.

Генетске манипулације и наследи материјал домаћих животиња под сталном су контролом Министарства.

Уколико Министарство утврди да добијени резултати генетских манипулација и наслединог материјала домаћих животиња не осигуравају успјешно привредно искоришћавање или су неповољни за раст и развој организма, тако добијен производ односно организам мора се уништити уз присуство пољопривредне инспекције.

Приликом поступка уништавања из става 3. овог члана обавезно је вођење записника.

Члан 9.

Узгојна вриједност квалитетно-приплодне стоке и квалитет укрштених животиња оцјењује се прописаним поступцима.

Оцјене узгојне вриједности и квалитета укрштених животиња обавља Агенција за узгој и селекцију у сточарству.

Поступци оцјене узгојне вриједности и квалитета укрштених животиња, као и резултати оцјене јавни су и доступни сваком узгајивачу.

Поступке оцјене узгојне вриједности и квалитета укрштених животиња из става 1. овог члана прописује Министарство.

Члан 10.

На квалитетно-пригодним животињама обавља се испитивање производних особина, те њихова провјера (тестирање) на потомству.

Испитивање производности и тестирање квалитетно-пригодних животиња обавља Агенција за узгој и селекцију у сточарству прописаним поступцима, у сарадњи са пољопривредним и ветеринарским организацијама које су регистроване за ту дјелатност.

Поступке испитивања и тестирања из става 2. овог члана прописује Министарство.

Члан 11.

Квалитетно-пригодна живина може се производити само од јаја која потичу од перади чистих раса и дједовских матичних јата.

Члан 12.

Матице пчела које се стављају у продају морају бити произведене у репроцентрима.

У продају се могу стављати само матице домаћих сивих пчела-*Apis mellifera carnica*.

Члан 13.

Изворне и заштићене расе и сојеви домаћих животиња насталих на територији Републике Српске представљају дио националне биолошке баштине.

Очување и искоришћавање раса и сојева из става 1. овог члана обавља се према посебном програму за поједине расе и сојеве.

Заштита изворних раса и сојева остварује се држањем потребног броја животиња за одржавање узгоја и чувања њиховог генетског материјала.

Средства за заштиту одређеног узгојно потребног броја домаћих животиња и генетског материјала појединих раса и сојева из става 1. овог члана обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

Преглед изворних и заштићених раса и сојева домаћих животиња, те потребан број грла доноси Министарство.

Члан 14.

Расе, сојеви, хибриди и крижанци домаћих животиња који се узгајају у Републици Српској уписују се у посебан регистар који води Министарство.

Пријаве за признавање нове расе, соја или хибрида створених посебним узгојним програмом у Републици Српској подносе узгајивачи, удружење узгајивача и репроцентри, комисији за признавање раса, сојева и хибрида коју именује Министарство.

Садржај пријаве и поступак признавања прописује Министарство.

За признате расе, сојеве и хибриде Министарство издаје рјешење о упису у регистар из става 1. овог члана.

Назив признатих раса, сојева или хибрида из става 4. овог члана објављује се у форми списка у "Службеном гласнику Републике Српске".

Члан 15.

Осјемењавање стоке је зоотехничка и здравствена мјера, која се врши вјештачким осјемењавањем и природним припустом-парењем.

Члан 16.

За вјештачко осјемењавање може се користити само сјеме натпросјечно квалитетних приплодњака потврђених тестом на властиту раст и развој и/или тестовима на потомство, зависно о доби приплодњака и степену тестирања, који потичу од натпросјечних родитеља.

У природном припусту могу се користити квалитетни приплодњаци који потичу од натпросјечно квалитетних родитеља те задовољавају услове за оцјену спољашности грла и репродуктивног стања.

Провјеру поријекла и оцјену спољашности приплодњака обавља Агенција за узгој и селекцију у сточарству, а репродуктивно стање овлашћена ветеринарска установа.

Ако у Републици Српској нема довољно квалитетних приплодњака неке расе одређених ставом 2. овог члана, за природни припуст се могу користити и одабрана (лиценцирана) грла у типу те расе.

Лиценцирање приплодњака обавља комисија састављена од два представника Агенције за узгој и селекцију у сточарству, те по једног представника овлашћене ветеринарске установе, општинског органа надлежног за привреду и узгајивача.

Комисију из става 5. овог члана именује министар.

Начин рада и поступак одабирања грла из става 5. овог члана прописује Министарство.

Члан 17.

Приплодњаци који потичу од натпросјечно квалитетних родитеља намјењени коришћењу путем вјештачког осјемењавања и природног припуста уписују се у централни регистар мушких матичних грла који води Агенција за узгој и селекцију у сточарству.

Члан 18.

Вјештачко осјемењавање домаћих животиња могу обављати лица која испуњавају услове за ту дјелатност.

Вјештачко осјемењавање домаћих животиња могу обављати и узгајивачи искључиво на властитом стаду, ако су оспособљени и располажу прописаном опремом и прибором за ту дјелатност.

Услове које мора задовољити лица из става 1. овог члана за обављање дјелатности вјештачког осјемењавања, те начин оспособљавања лица из става 2. овог члана прописује Министарство.

Члан 19.

Приплодњаци намијењени природном припусту могу се користити само на властитом стаду, осим у случају коришћења пастува и нерастова.

Ако је обухватност вјештачког осјемењавања на неком узгојном подручју недовољна да осигура успјешно осјемењавање, може се осјемењавање обављати приплодњаком на већем броју стада.

Општина доноси одлуку о коришћењу приплодњака из става 2. овог члана.

Члан 20.

Приплодњаци који се користе путем вјештачког осјемењавања и природног припуста требају бити под сталном здравственом контролом овлашћене ветеринарске установе и најмање једном годишње извршити дијагностичка испитивања на заразне и полне болести.

Најмање једном годишње оцјењује се сваки приплодњак, од којег се узима сјеме за вјештачко осјемењавање или је намијењено природном припусту, да би се утврдило ново стање узгојне и употребне вриједности приплодњака.

Комисију за оцјену приплодњака чије је сјеме намијењено вјештачком осјемењавању именује рјешењем Министар.

На основу извјештаја комисије из става 3. овог члана пољопривредна инспекција доноси рјешење о мјерама за отклањање утврђених недостатака, о излучењу из производње одређених приплодњака, односно о забрани производње сјемеа ако нису испуњени прописани услови.

Власник излученог приплодњака из става 4. овог члана нема право на накнаду штете.

Ако приплодњак не испуњава постављене узгојне и репродукционе услове одређене од Агенције за узгој и селекцију у сточарству, комисија предлаже излучење грла из коришћења.

Излучени приплодњаци не могу се више користити у приплоду.

Члан 21.

Лица која обављају вјештачко осјемењавање и држаоци приплодњака у природном припусту, дужни су водити евиденцију о осјемењавању и природном припусту, те власнику плоткиње издати потврду.

Начин вођења евиденције, те облик и начин издавања потврде из става 1. овог члана прописује Министарство.

Члан 22.

Лица која обављају вјештачко осјемењавање дужна су правном лицу од којег су преузела сјеме и Агенцији за узгој и селекцију у сточарству достављати кварталне извјештаје о осјемењеним плоткињама.

Држаоци приплодњака у природном припусту дужни су Агенцији за узгој и селекцију у сточарству, и надлежном општинском органу достављати кварталне извјештаје о обављеним припустима.

Облик и садржај извјештаја из става 1. и 2. овог члана прописује Министарство.

III – ОРГАНИЗОВАЊЕ УЗГОЈА КВАЛИТЕТНО-ПРИПЛОДНЕ СТОКЕ

Члан 23.

Организовање узгоја квалитетно-приплодне стокe обављају узгајивачи, удружења узгајивача, репроцентри (организације узгоја) и Агенција за узгој и селекцију у сточарству.

Узгајивачи се могу у циљу организовања узгоја квалитетно-приплодне стокe удруживати у удружења, сходно одредбама Закона о удружењима и фондацијама и овог закона.

Узгајивачи могу самостално организовати узгој квалитетно-приплодне стокe ако испуњавају услове из члана 24. став 1. тачке 1., 2., 3. и 4. овог закона.

Члан 24.

Министарство ће издати сагласност организацијама за узгој за организовање узгоја квалитетно-приплодне стокe, ако се може утврдити да:

1. постоји узгојни програм за ону расу или врсту квалитетно-приплодне стокe чијим ће се узгојем удружење узгајивача бавити;

2. постоји довољно бројна популација квалитетно-приплодне стокe за спровођење узгојног програма;

3. постоје одговарајућа стручна лица (најмање један дип. инг. пољ. смјера сточарство или доктор вет. мед. за обављање послова за спровођење узгојног програма;

4. су осигурани технички и организацијски услови да:

- се животиње могу трајно обиљежити, а код коња тачно описати, тако да им се увијек може утврдити идентитет,

- ће се уредно водити матичне књиге,

- се може имати увид у све документе од важности за узгој.

5. постоји јасно одређено територијално подручје дјеловања организације узгоја;

6. ће свака животиња из домаћег узгоја или увоза која задовољава услове поријекла, исправно је обиљежена те вањским изгледом одговара стандардима расе, бити на захтјев члана

организације узгоја уписана у матичну књигу или узгојни регистар, те да се за животиње из других узгоја неће постављати виши услови;

7. је чланство у удружењу узгајивача доступно сваком узгајивачу који се налази на подручју дјеловања удружења и који се бави узгојем квалитетно-приплодне стоке исте расе или врсте, и осигурава услове за успјешно спровођење узгојног програма.

Испуњеност услова из става 1 овог члана, а који се односе на спровођење појединих стручних послова, удружење узгајивача може остварити самостално или на основу уговора са другим стручним или научним установама.

Члан 25.

Захтјев удружења узгајивача за добијање сагласности за бављење узгојем квалитетно-приплодне стоке мора садржавати:

1. назив, адресу и доказ о правном облику;
2. име, презиме и адресу особа које имају право потписа;
3. име, презиме и адресу особе одговорне за спровођење узгојног програма;
4. податке о предвиђеном броју квалитетно-приплодне стоке које ће бити укључене у спровођењу узгојног програма те списак узгајивача при оснивању;
5. узгојни програм из којег је видљив узгојни циљ, узгојне методе, величина популације на којој се он спроводи те начин испитивања својстава квалитетно-приплодне стоке;
6. доказ о просторном дјеловању удружења узгајивача, те сагласност постојеће организације узгоја из којег је видљиво да не постоји исто територијално подручје дјеловања, те да установљење новог удружења узгајивача неће ометати спровођење узгојног програма постојећег удружења.

У случају да на неком подручју постоји удружење узгајивача које спроводи узгојни програм исте расе и врсте квалитетно-приплодне стоке, може се при давању сагласности подносиоцу захтјева сузити територијално подручје дјеловања или се захтјев може одбити.

Захтјев на основу којег ће узгајивач и репроцентар добити сагласност за самостално спровођење узгоја квалитетно-приплодне стоке мора садржавати податке из става 1. тачке 1., 3., 4. и 5. овог члана.

Члан 26.

Министарство ће ускратити сагласност организацији за узгој ако рад на узгоју није базиран на спровођењу усвојеног програма, или ако би програм нарушавао спровођење генетске изградње једне расе или врсте квалитетно-приплодне стоке, те ако се утврди да организација за узгој не испуњава услове из члана 24. овог закона.

Члан 27.

Министарство води регистар удружења узгајивача у који их уписује након регистрације при органу државне управе.

Облик и садржај регистра прописује Министарство.

Члан 28.

Министарство ће ускратити удружењу узгајивача бављење узгојем квалитетно-приплодне стоке ако се утврди да не испуњава услове из члана 24. овог закона.

Примјерак рјешења о забрани дјелатности из става 1. овог члана доставља се органу надлежном за регистрацију удружења грађана и надлежном судском регистру.

Републички орган управе надлежан за регистрацију из става 2. овог члана брисаће у регистру удружења грађана дјелатност узгоја квалитетно-приплодне стоке кад му је рјешењем Министарства забрањен овај узгој.

Члан 29.

Узгајивачи, репроцентри и удружења морају најкасније до краја првог тромјесечја текуће године послати Агенцији за узгој и селекцију у сточарству извјештај о спровођењу узгојног програма за прошлу годину.

Агенција за узгој и селекцију у сточарству може затражити све податке из извјештаја рада узгајивача и организација узгоја.

Агенција за узгој и селекцију у сточарству извјештава Министарство о постигнутим резултатима рада узгајивача, репроцентара и удружења у спровођењу узгојних програма.

Члан 30.

Удружење узгајивача у организацији узгоја квалитетно-пригодне стоке:

1. спроводи одобрене узгојне програме за поједине врсте и расе квалитетно-пригодне стоке;
2. води матичну евиденцију и узгојни регистар за квалитетно-пригодна грла;
3. води регистар чланова удружења и те податке о доставља Агенцији за узгој и селекцију у сточарству;
4. организује самостално или са Агенцијом за узгој и селекцију у сточарству продају квалитетно-пригодне стоке за чланове удружења;
5. води и друге послове од интереса за чланове удружења.

Члан 31.

Узгајивач током узгоја квалитетно-пригодне стоке на свом стаду обавља:

1. узгој квалитетно-пригодне стоке;
2. води матичну евиденцију за квалитетно-пригодну стоку у свом стаду те податке о томе доставља Агенцији за узгој и селекцију у сточарству;
3. води рачуна о добробити животиња, и
4. предузима мјере на заштити околине у складу са еколошким прописима у овој области.

Члан 32.

Агенција за узгој и селекцију у сточарству обавља послове који се односе на:

- организовање узгојних програма са узгајивачима, репроцентрима и удружењима узгајивача на територији Републике Српске;
- стручне и друге послове везане за вођење главне матичне евиденције;
- обраду података и издавање увјерења (педигреа) о поријеклу и производним особинама квалитетно пригодне стоке;
- испитивање продуктивности квалитетно-пригодне стоке и преношење особина на потомство;
- израду плана коришћења и дистрибуције сјемена квалитетно-пригодних грла;
- израду ранг-листе пригодњака;
- вођење евиденције произвођача квалитетно-пригодне стоке и новостворених раса и крижанца стоке и пчела;
- израду стручних упустава и методологије рада на спровођењу мјера селекције стоке и примјени мјера за унапређење сточарства;
- контролу примјене прописаних метода и поступака за селекцију и мјера за унапређење сточарства и гајење пчела;
- спровођење и организовање испитивања производности квалитетно-пригодне стоке, при чему спровођење може повјерити и удружењу узгајивача;

- обраду rezultata ispitivanja proizvodnosti kvalitetno-priplodne stoke, proracunе њихових uzgojnih vrijednosti te их javno objavljuje;
- vođenje centralnog registra uzgajivaca kvalitetno-priplodne stoke;
- uspostavljanje informativnog sistema za praćenje uzgoja kvalitetno-priplodne stoke te uspjешно korišćenje uzgojnih и производних података заједно са организацијама uzgoja;
- израду и спровођење uzgojних програма по врстама и расама на нивоу Републике Српске;
- сарадњу са научним и стручним институцијама, сличним институцијама и удружењима узгajивача у циљу осавременjавања сточарске производње кроз нове технологије;
- обављање и других додјeљених послова из подручја сточарства.

Члан 33.

Селекцијски учинци, учинци контролисаног размножавања стокe, производња новостворених раса и крижанаца, као и све остале мјере чијом примјеном се унапређује сточарска производња од интереса су за Републику Српску.

Средства за извршење послова из става 1. овог члана обезбјеђује се у буџету Републике Српске.

IV – ОСПОСОБЉАВАЊЕ И ИСТРАЖИВАЧКИ РАД У ОБЛАСТИ СТОЧАРСТВА

Члан 34.

Оспособљавање стручњака и узгajивача у области сточарства врше:

- Пољопривредни и ветеринарски факултети;
- Институти и заводи из области пољопривреде и ветеринарства;
- Пољопривредне и ветеринарске средње школе;
- Агенција за узгој и селекцију у сточарству;
- Агенција за пружање стручних услуга у пољопривреди;

Носиоци оспособљавања из претходног става дужни су при извођењу оспособљавања укључити нова знања и резултате истраживачких дјелатности, који су значајни за развој и узгој стокe.

Члан 35.

За истраживања из претходног члана могу се ангажовати научно-истраживачке установе које испуњавају услове у складу са Законом о научно-истраживачкој дјелатности и прописима у тој области.

Истраживање могу да воде истраживачи који испуњавају услове у складу са Законом и другим прописима, који уређују научно-истраживачку дјелатност.

Министарство у складу са Стратегијом развоја пољопривреде Републике Српске самостално или уз учешће одговарајућих министарстава финансира односно суфинансира истраживачке пројекте на подручју сточарства који допуњавају сазнања из подручја узгоја, селекције, репродукције и исхране домаћих животиња.

Пренос истраживачких остварења у пракси врше поред истраживача из научно-истраживачких установа и Агенција за узгој и селекцију у сточарству и Агенција за пружање стручних услуга у пољопривреди.

V - ТРГОВИНА КВАЛИТЕТНО-ПРИПЛОДНОМ СТОКОМ И ГЕНЕТСКИМ МАТЕРИЈАЛОМ

Члан 36.

У продају се може стављати квалитетно-приплодна стока прописно обиљежена, односно поуздано описана (коњи) која посједује родовник или потврду о поријеклу.

Члан 37.

Сјеме приплодњака, оплођене јајне ћелије и јајне ћелије у продају може ставити правно лице на основу рјешења Министра о одобреној производњи или продаји овог генетског материјала.

Правно лице из става 1. овог члана мора испуњавати услове у погледу стручних радника и одговарајућих објеката и опреме, а услове прописује Министарство.

Члан 38.

Сјеме приплодњака може се стављати у продају ако је прописно обиљежено и ако је за приплодњака издата дозвола за коришћење.

Захтјев за издавање дозволе подноси власник приплодњака.

Дозволу за коришћење издаје Министарство ако су испуњени услови у погледу узгојне вриједности те ако је сјеме здравствено испитано.

Здравствено испитивање сјемена из става 3. овог члана обавља и потврђује овлашћена ветеринарска установа о чему издају потврду.

Продаја сјемена под сталним је контролним надзором ветеринарске и пољопривредне инспекције.

Прописе о обиљежавању сјемена из става 1. овог члана те услове у погледу узгојне вриједности и испитивања сјемена из става 3. овог члана доноси Министарство.

Члан 39.

Оплођене јајне ћелије и јајне ћелије прије стављања у продају требају бити испитане, прописно обиљеване и праћене прописаном документацијом.

Прописе о обиљежавању и испитивању из става 1. овог члана доноси Министарство.

Члан 40.

Квалитетно-приплодну стоку могу увозити физичка и правна лица, а генетски материјал правна лица, ако је увоз у складу са програмом узгоја поједине врсте или расе стоке.

Увоз квалитетно-приплодне стоке и генетског материјала не може се због узгојних разлога забрањивати, спречавати или ометати ако су при увозу испуњени услови:

1. за квалитетно-приплодну стоку:
 - да су уписане у матичну књигу или узгојни регистар за хибридне животиње које води овлашћена организација узгајивача или друштво узгајивача земље поријекла,
 - да су обиљеване на прописани начин,
 - да имају прописану узгојну документацију.

2. за сјеме:

- да потиче од приплодњака који је уписан у матичну књигу или узгојни регистар за хибридне животиње које води овлашћена организација узгајивача или друштво узгајивача земље поријекла,
- да потиче од приплодњака који има позитиван тест на производне особине и позитивну узгојну вриједност, осим у случајевима ако се сјеме увози у ограниченим количинама без резултата теста због обављања тест осјемењавања или другог оправданог узгојног разлога што је у сагласности са узгојним програмом а потврђено је од стране Агенције за узгој и селекцију у сточарству,
- да је добијено у центру за вјештачко осјемењавање овлашћеног од службеног органа земље извознице,
- да је обиљежено на прописан начин,
- да има прописану узгојну документацију.

3. за оплођене јајне ћелије и јајне ћелије:

- да потичу од квалитетно-приплодне стоке која је уписана у матичну књигу или узгојни регистар за хибриде које води овлашћена организација узгајивача или друштво узгајивача земље поријекла,
- да су добијени у центру за вјештачко осјемењавање или станици за пренос оплођених јајних ћелија и јајних ћелија овлашћених од службеног органа земље извознице,
- да су обиљежене на прописан начин,
- да има прописану узгојну документацију.

Доказе о испуњавању услова из става 2. овог члана увозник мора имати при увозу квалитетно-приплодне стоке или генетског материјала.

Увозити се може квалитетно-приплодна стока и генетски материјал чистих раса, сојева, крижанца и хибрида ако су те расе, сојеви, крижанци и хибриди уписани у регистар прописан чланом 14. овог закона.

На основу позитивног мишљења Агенције за узгој и селекцију у сточарству, сагласност за увоз из става 1. овог члана издаје Министарство.

Дозволу за увоз из става 1. овог члана издаје Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине.

Члан 41.

Изузетно од одредаба члана 40. овог Закона, у научно-истраживачке сврхе могу се увозити приплодна грла која не припадају категорији квалитетно-приплодне стоке.

Сагласност за увоз грла из става 1. овог члана издаје Министарство на основу позитивног мишљења Агенције за узгој и селекцију у сточарству.

Дозволу за увоз из става 1. овог члана издаје Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине.

Члан 42.

Извозити се може квалитетно-приплодна стока и генетски материјал који у погледу узгојне и приплодне вриједности те здравственог стања испуњавају услове за обављање дјелатности трговине на домаћем тржишту, ако са иностраним купцем није друкчије уговорено.

Изворне и заштићене расе могу се извозити ако извоз не угрожава потребно бројно стање животиња и њихову заштиту.

Рјешење о извозу из става 2. овог члана доноси Министар.

VI – ЗООТЕХНИЧКЕ МЈЕРЕ И ЗООХИГИЈЕНСКИ УСЛОВИ ДРЖАЊА И ИСКОРИШЋАВАЊА СТОКЕ

Члан 43.

Држање и искоришћавање стоке у привредне сврхе треба бити у складу са прописима о заштити околине и прописима који одређују услове добробити стоке.

Ближе прописе који одређују услове добробити стоке из претходног става овог члана прописује Министарство.

Члан 44.

Власник домаћих животиња може оградити свој посјед заштитном оградом како би осигурао несметан узгој животиња, ако при томе не ограничава законска права других.

Власник домаћих животиња може забранити неовлашћен улазак туђих домаћих животиња на свој посјед, односно властито или закупљено пољопривредно земљиште.

Власник домаћих животиња не може са својим животињама неовлашћено улазити нити користити туђи посјед, односно туђе пољопривредо земљиште.

Власник домаћих животиња који је неовлашћеним уласком или коришћењем туђег посједа, односно туђег пољопривредног земљишта, проузроковао материјалну штету власнику истог, дужан је сносити све настале трошкове. У случају да је власник домаћих животиња које су проузроковале штету непознат, животиње затечене на туђем посједу, односно на пољопривредном земљишту, надлежни општински или градски органи управе имају право уклонити, те трајно обезбједити, односно продати ради измирења учињене штете.

Члан 45.

Код изградње новог и обнове старог простора за смјештај домаћих животиња власник је дужан прибавити мишљење о минималним техничко-технолошким условима производње и етолошки прихватљивим поступцима са животињама које издаје Агенција за пружање стручних услуга у пољопривреди.

Технолошко-техничке услове из става 1. овог члана прописује Министарство.

Услови из става 2. овог члана дужни су се придржавати и надлежни органи града односно општине при издавању локацијске дозволе за изградњу објекта.

Члан 46.

Узгајивач квалитетно-приплодне стоке треба бити оспособљен и имати основна знања о узгоју и поступању са домаћим животињама, њиховој здравственој заштити, исхрани као и о особинама производа животињског поријекла.

Врсту и ниво знања те начин оспособљавања узгајивача прописује Министарство.

Члан 47.

Узгајивачу је допуштено обављати у властитом стаду на домаћим животињама зоотехничке захвате.

Узгајивач мора бити оспособљен за обављање зоотехничких послова из претходног става.

Услове које мора задовољити узгајивач из става 1. овог члана за обављање зоотехничких захвата, као и врсте зоотехничких захвата, те начин оспособљавања узгајивача прописује Министарство.

Члан 48.

Домаћим животињама које се користе у привредне сврхе није дозвољено давање хормонских и других препарата да би се подстицао раст, производња млијека, меса, јаја или због других производних разлога.

Члан 49.

Пресељавање пчела дозвољено је само ако су сва пчелиња друштва здрава, што се доказује потврдом о здравственом стању и поријеклу пчела у складу са прописима о ветеринарским мјерама.

Начин премјештања пчела, положај пчелињака у односу на земљиште, јавни пут, људе и животиње, начин заштите, поступак са одбјеглим ројем и друге поступке са пчелама прописује Министарство.

Члан 50.

У оправданим случајевима (сигурност људи, масовна појава болести, пренасељеност и др.) надлежни градски или општински органи управе могу забранити држање пчела на одређеном простору или забранити пресељење пчела.

VII - ПРОИЗВОДЊА И КВАЛИТЕТ ХРАНЕ ЗА СТОКУ И ПРОИЗВОДА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРИЈЕКЛА

Члан 51.

Стока се треба хранити храном чији квалитет мора одговарати пропису о квалитету хране за животиње и другим прописаним нормама.

Храна за животиње не може садржавати материје штетне по здравље стоке у концентрацији већој од прописаних.

У продају се може ставити храна за животиње и поједини састојци хране за животиње ако квалитет одговара пропису о квалитету хране за животиње.

Прописе из става 1. и 3. овог члана доноси Министарство.

Члан 52.

Предузећа и друга правна лица, фармери и остали који се баве производњом хране за животиње и сировина за производњу хране за животиње требало би да:

- располажу објектима, опремом и кадровима који обезбјеђују процес производње хране за животиње прописаног квалитета, опремом за контролу квалитета хране за животиње и одобрењем надлежног органа и
- имају просторије за чување сировина и произведене количине хране за животиње.

Произвођачи хране за животиње дужни су да врше сталну контролу квалитета хране за животиње у процесу производње до стављања у промет и да воде прописану евиденцију о извршењу контроли квалитета хране за животиње.

Квалитет хране за животиње утврђују за то овлашћена правна лица којима Министарство, на основу прописаних услова, изда одобрење за испитивање квалитета хране за животиње.

Члан 53.

Храна за животиње може се ставити у промет пакована и у расутом стању. Пакована храна за животиње мора имати декларацију на амбалажи, а у расутом стању мора имати декларацију уз сваку пошиљку. Храна за животиње у промету треба одговарати квалитету наведеном у декларацији.

Зрнаста и волуминозна храна за животиње у расутом стању треба одговарати норми која је утврђена прописом о квалитету хране за животиње.

Храна за животиње у трговини на мало треба бити у оригиналном паковању.

Храна за животиње из увоза треба бити произведена у складу с прописима о квалитету хране за животиње те за стављање у промет мора бити декларисана на једном од службених језика у БиХ.

Храна за животиње се може извозити само ако је произведена и декларисана у складу с прописима о квалитету хране за животиње у Републици Српској, осим ако са иностраним купцем није друкчије договорено.

Члан 54.

Производи животињског поријекла, у смислу овог закона јесу: живе животиње, месо у облику трупова и полутки, свијеже млијеко, јаја, мед, кожа, вуна и стајњак.

Производи животињског поријекла морају одговарати прописаним условима о квалитету сточних производа.

Исправност производа животињског поријекла у погледу квалитета утврђује правно лице на основу рјешења о контроли квалитета производа животињског поријекла, које доноси Министар.

Услове које треба испуњавати правно лице из претходног става, доноси Министарство.

Прописе о квалитету производа животињског поријекла доноси Министарство.

VIII - ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 55.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донесених на основу њега, врши Републичка управа за инспекцијске послове.

IX - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 56.

Новчаном казном од 5.000 до 10.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

1. производи генетски материјал, те преноси оплођене јајне ћелије без одобрења Министарства (члан 7. став 1.),

2. се бави генетским манипулацијама без одобрења Министарства (члан 8. став 1.),

3. за вјештачко осјемењавање користи сјеме супротно одредбама овог закона (члан 16. став 1.),

4. користи приплодњаке који су излучени из приплода (члан 20. став 7.),

5. увози у научно-истраживачке сврхе приплодна грла која не припадају категорији квалитетно-приплодне стоке без сагласности Министарства и дозволе за увози (члан 41. став 2. и 3.),

6. утврђује исправност производа животињског поријекла супротно прописима о њиховом квалитету (члан 54. став 3.),

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 500 до 1.000 КМ и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1., тачке 3.,4. и 5. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном у износу од 500 до 1.000 КМ.

Члан 57.

Новчаном казном од 3.000 до 8.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1.приплодњаци нису уписани у централни регистар мушких матичних грла (члан 17.),
- 2.обавља вјештачко осјемењавање супротно одредбама члана 18. став 1. и 2. овога закона,
- 3.организује узгој квалитетно-приплодне стоке супротно одредбама члана 24. овог закона,
- 4.продаје сјеме приплодњака, оплођене јајне ћелије и јајне ћелије супротно одредбама члана 37. став 1. овог закона,
- 5.продаје сјеме приплодњака супротно одредбама члана 38. овог закона,
- 6.продаје оплођене јајне ћелије и јајне ћелије супротно одредбама члан 39. став 1. овог закона,
- 7.увози квалитетно-приплодну стоку и генетски материјал супротно одредбама члана 40. овог закона,
- 8.извози квалитетно-приплодну стоку и генетски материјал супротно одредбама члана 42. став 1. и 2. овог закона,
- 9.даје домаћим животињама хормонске препарате супротно одредбама члана 48. овог закона,
- 10.обавља пресељење пчела супротно одредбама члана 49. овог закона,
- 11.у продају ставља храну за животиње и поједине састојке за сточну храну квалитета који не одговара пропису о квалитету хране за животиње (члан 51. став 3.),
- 12.обавља дјелатност у трговини храном за животиње супротно одредбама члана 53. овог закона,
- 13.производи животињског поријекла не одговарају прописаним условима квалитета (члан 54. став 2.),

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 300 до 800 КМ и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. тачке 1.,2.,3.,7.,8.,9.,10. и 11. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном у износу од 300 до 800 КМ.

Члан 58.

Новчаном казном од 1.500 до 5.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1.производи квалитетно-приплодну стоку супротно узгојном програму (члан 3. став 1.),
- 2.не изврши обиљежавање квалитетно-приплодних грла и упис у централни регистар матичних грла (члан 5. став 1. и 2.),
- 3.се бави узгојем квалитетно-приплодне стоке, а није уписан у регистар узгајивача квалитетно-приплодне стоке (члан 6. став 1.),
4. производи квалитетно-приплодну живине супротно одредбама члана 11. овог закона,
- 5.ставља у продају матице пчела супротно одредбама члана 12. овог закона,
6. у природном припусту користи приплодњаке супротно одредбама члана 16. став 2. и члан 19. став 1. овог закона,
7. не поступа у складу са одредбом члана 21.став 1. и члана 22. став 1. и 2. овог закона,
8. на вријеме не достави овлашћеној организацији извјештај о спровођењу узгојног програма за протеклу години (члан 29.),
9. продаје квалитетно-приплодну стоку супротно одредбама члана 36. овог закона,
10. не испуњава прописане услове у погледу стручних радника, објеката и опреме (члан 37. став 2.),
- 11.држи и искоришћава домаће животиње супротно прописима о заштити околине и добробити животиња (члан 43.),

12. код изградње и обнове смјештајног простора за домаће животиње поступи супротно одредби члана 45. став 1. овог закона,

13. на домаћим животињама у властитом стаду обавља недопуштене захвате (члан 47.),

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 150 до 500 КМ и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. тачке 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11., 12. и 13. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном у износу од 150 до 500 КМ.

X - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 59.

Организације узгоја које се баве производњом квалитетно-пригодне стоке дужни су ускладити своје пословање са одредбама овог закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 60.

Правна лица која се баве производњом сјмена за вјештачко осјемењавање стоке и оплођене јајне ћелије, врше осјемењавање стоке, раде на пословима селекције стоке, производе сточну храну, врше анализу и суперанализу сточне хране, дужни су да у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, ускладе свој рад и пословање са одредбама овог закона.

Члан 61.

Министар ће у року од највише шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети прописе:

- Правилник о начину вођења матичних књига и узгојаних регистара и упису квалитетно-пригодних грла и јага у централни регистар;
- Упутство о садржају пријаве за упис у регистар узгајивача квалитетно-пригодне стоке и о садржају регистра;
- Правилник о поступку оцјењивања узгојних вриједности, испитивању производности и тестирању на потомство пригодних и укрштених домаћих животиња;
- Правилник о испуњености услова за обављање дјелатности вјештачког осјемењавања домаћих животиња, начину вођења евиденције о осјемењавању и природном припусту;
- Упутство о облику и садржају регистра удружења узгајивача квалитетно-пригодне стоке;
- Правилник о испуњености услова за производњу генетског материјала, начин обиљежавања и испитивања прије стављања у продају;
- Правилник о минимално техничким-технолошким условима код изградње новог и обнове старог простора за смјештај домаћих животиња;
- Упутство о начину оспособљавања узгајивача за узгој и обављање зоотехничких захвата код домаћих животиња;
- Правилник о квалитету хране за животиње;
- Правилник о квалитету свјежег сировог млијека;
- Правилник о квалитету јаја;
- Правилник о утврђивању категорија и класа свињских трупова и полутки;

- Правилник о квалитету меда.

До доношења прописа из става 1. овог члана остају на снази прописи који су донесени на основу Закона о мјерама за унапређење сточарства (“Службени гласник Републике Српске”, број:10/98).

Члан 62.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о мјерама за унапређење сточарства (“Службени гласник Републике Српске”, број: 10/98).

Члан 63.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број:01-335 /06
Датум: 31. март 2006. године

**ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

мр Игор Радојичић